

Kas, kodėl ir kaip: apie vaikų mokymąsi pradinėje mokykloje

Informacija tėvams

Turinys

Apžvalga	3
Įžanga	3
Kas yra pradinės mokyklos mokymo programa?	3
Ko mano vaikas mokosi mokykloje?	4
Kaip mano vaikas mokosi?	5
Kaip įvertinimas padeda mano vaikui mokytis?	7
Kaip galiu padėti savo vaikui atliekant namų darbus?	7
Kodėl svarbu padėti vaikui mokytis namuose?	9
Pirmoji ir antroji paruošiamosios klasės	10
Pirmoji ir antroji klasės	16
Trečioji ir ketvirtoji klasės	22
Penktoji ir šeštoji klasės	29

Apžvalga

Ižanga

Kaip tėvas, jūs esate svarbiausias asmuo savo vaiko gyvenime. Prieš vaikui pradėdant eiti į mokyklą, jūs jau esate išmokęs jį daugelio dalykų. Šis ankstyvas mokymas yra labai svarbus, nes yra viso tolesnio mokymosi pagrindas.

Jūsų vaikas nesiliauja mokinėsis nuo tada, kai pradėda lankyti mokyklą. Susitikimai su jūsų vaiko klasės mokytoja padeda jums išsiaiškinti, ko jūsų vaikas mokosi mokykloje ir kuo jūs galite prisidėti, tęsdamas šį mokymąsi namie.

Siekdami pagelbėti jums palaikant savo vaiko mokymąsi mokykloje ir namie, NCCA (Nacionalinė ugdymo turinio ir vertinimo taryba) išleido DVD „Kas, Kodėl ir Kaip apie vaikų mokymąsi pradinėje mokykloje“. DVD aiškinama, ko jūsų vaikas mokosi mokykloje, kaip jūsų vaikas mokosi ir kodėl mokosi tokiu būdu. Šis lankstinukas skirtas jums padėti atlikti jūsų svarbų vaidmenį.

Norėdami daugiau informacijos apie pradinės mokyklos mokymo programą, galite:

- sužinoti apie ją svetainėje www.ncca.ie;
- rasti skaitmeninio vaizdo disko kopiją savo vietinėje bibliotekoje;
- nusipirkti kompaktinę plokštelę ar spausdintą kopiją **Valstybinių leidinių biure, Molesworth Street, Dublin 1.**

Kas yra pradinės mokyklos mokymo programa?

Pradinės mokyklos mokymo programa nustato, ką vaikas mokosi iš kiekvieno dalyko, naudojamus mokymo būdus ir metodologijas ir kaip jūsų vaiko mokymasis progresuoja per keturis pradinės mokyklos lygius:

- 1 lygis: Pirmoji ir antroji paruošiamosios klasės
- 2 lygis: Pirmoji ir antroji klasės
- 3 lygis: Trečioji ir ketvirtoji klasės
- 4 lygis: Penktoji ir šeštoji klasės

Mokyklos kuria planus, nustatančius, kaip mokykloje taikoma mokymo programa.

Pradinės mokyklos mokymo programos tikslai:

- visiškai suformuoti kiekvieno vaiko potencialą;
- paskatinti vaikus mėgti mokymąsi;
- padėti jiems vystyti įgūdžius, kuriuos vėliau naudos savo gyvenime.

Ko mano vaikas mokosi mokykloje?

Pradinės mokyklos mokymo programa, nuo pirmosios paruošiamosios klasės iki šeštos klasės, susideda iš 11 dalykų, kurie yra suskirstyti į grupes 7 srityse, kaip parodyta žemiau pateiktoje diagramoje. Už religinio lavinimo programą atsakingos skirtingos bažnyčių institucijos. Skirtingų tipų mokykloms kuriamos skirtingos mokymo programos.

Be naujų idėjų mokymosi ir naujos informacijos atradimo skirtinguose mokymo programos dalykuose jūsų vaikas taip pat vysto svarbius įgūdžius:

- bendravimo;
- vertinimo;
- projektavimo ir gaminimo;
- problemų sprendimo;
- mokliško darbo.

Kalbos	airių anglų
Matematika	
Socialinis, gamtosaugos ir mokslinis ugdymas	Istorija Geografija Mokslas
Meninis ugdymas	Vaizduojamoji dailė Muzika Drama
Fizinis lavinimas	
Socialinis, asmeninis ir sveikatos ugdymas	
Religinis lavinimas	

Kaip mano vaikas mokosi?

Pagal pradinės mokyklos mokymo programą jūsų vaikas mokosi įvairiais būdais, pavyzdžiui, žiūrėdamas, klausydamasis, judėdamas, jausdamas ir liesdamas. Vaikai gali mokytis dirbdami individualiai, porose ar grupėse. Vaikai mokosi šiais būdais:

Pokalbis ir diskusija

Tai reiškia, kad kiekvienoje pamokoje jūsų vaikas skatinamas **klaustyti, klausti, pasakoti, apibendrinti, išreikšti ir aiškinti jausmus, duoti nurodymus, ginčytis, įtikinėti ir reikšti idėjas**. Mokytojai dažnai taiko darbą ratelyje (duodami laiko kalbėjimo ir diskusijų užsiėmimams, kai vaikai sėdi kartu ratelyje).

Žaidimai

Per **žaidimus** jūsų vaikas mokosi svarbių įgūdžių, pavyzdžiui, vaidmenų pasikeitimo, sąžiningo žaidimo, tyrinėjimo ir problemų sprendimo. Pavyzdžiui, rengdamasis ir žaisdamas parduotuvę, jūsų vaikas vysto kūrybinius, socialinius ir matematinius įgūdžius. Rinkdamas dėlionės, jūsų vaikas mokosi pabaigti užduotis, pastebėti struktūrą ir detales ir vystyti rankų ir akių koordinaciją.

Darbas individualiai ir poroje bei grupėje

Nors dažniausiai vaikai atlieka užduotys individualiai, jie taip dirba ir porose bei grupėse. Tai vadinama bendru mokymusi ir rodo jūsų vaikui, kaip jis gali mokytis iš kitų ir padėti mokytis kitiems. Pavyzdžiui, jūsų vaikas mokosi padalinti mokymosi užduotis, kad kiekvienas grupėje turėtų progą sudalyvauti. Vaikai daug išmoksta išklausydami kitų vaikų idėjų ir minčių, ir galite būti tikras, kad jie apie jas išsakys savo nuomonę! Toks mokymosi būdas suteikia progą visiems vaikams pasižymėti ir patirti sėkmę mokymesi.

Aplinka kaip mokymosi šaltinis

Mokytojai naudoja klasės, mokyklos ir vietinę aplinką mokydami jūsų vaiką pradinėje mokykloje. Mokantis iš savo patirties ir aplinkos vaikui mokymasis tampa tikras, praktiškas ir smagus. Aplinka gali būti naudojama įvairiai:

- mokslo, istorijos ir geografijos pamokose jūsų vaikas stebi ir tyrinėja augalų ir gyvūnų gyvenimą vietinėje aplinkoje, mokosi rūpintis aplinka, tiria geografinio gamtovaizdžio savybes ir aplanko istorines vietas bei mokosi apie jas;
- per meninio ugdymo užsiėmimus į mokyklą gali būti pakviesti vietiniai menininkai, muzikai ar dramaturgai arba jūsų vaikas gali apsilankyti meno parodose ar muzikos ir dramos pasirodymus.

Problemų sprendimas

Jūsų vaikas mokosi spręsti problemas vienas arba dirbdamas kartu su kitais. Problemos, kurias jūsų vaikas sprendžia mokykloje, susijusios su realiu gyvenimu, pavyzdžiui, per mokslo pamokas jūsų vaiko gali paprašyti sukurti ir pagaminti įvairiems tikslams skirtus daiktus, tokius kaip muzikiniai instrumentai ar lesykla.

Informacinių ir komunikacinių technologijų (IKT) naudojimas

Žinios apie informacines ir komunikacines technologijas (IKT), pavyzdžiui, naudojimąsi kompiuteriu, skaitmeninėmis kameromis, elektroniniu paštu, internetu ir mobiliais telefonais, yra svarbi gyvenimo ir darbo šiuolaikiniame pasaulyje dalis. IKT naudojamas išplėsti ir palaikyti jūsų vaiko mokymąsi visose mokymo programos srityse.

Kadangi visi vaikai mokosi įvairiai, mokytojas jūsų vaikui suteiks įvairių mokymosi galimybių mokantis įvairių dalykų. Jis taip pat keis mokymosi tempą pagal jūsų vaiko poreikius.

Kaip vertinimas padeda mano vaikui mokytis?

Mokytojas naudoja vertinimą siekdamas padėti jūsų vaikui mokytis. Vertinimas apima informacijos apie jūsų vaiko mokymąsi rinkimą, padedančios mokytojui nuspręsti tolesnius mokymo ir mokymosi etapus. **Jūsų vaiko mokytojas gali rinkti informaciją įvairiais būdais** įskaitant:

- kalbėjimą su jūsų vaiku ir klausymąsi;
- jūsų vaiko socialinio ir asmeninio vystymosi ir požiūrio į užduotis stebėjimą ir kontroliavimą;
- nedidelių užduočių ir testų paskyrimą.

Nuo pat pirmo klasės jūsų vaiko mokytojas taip pat gali užduoti:

- savaitinius testus;
- projektinį darbą;
- užduotis;
- standartizuotus testus.

Standartizuoti anglų kalbos ir matematikos testai padeda mokytojui stebėti, kaip jūsų vaikui sekasi palyginus su kitais to paties amžiaus vaikais.

Mokytojai taip pat gali pateikti diagnostinius testus, siekdami anksti išsiaiškinti galimus jūsų vaiko sunkumus ir imtis veiksmų, suteikiant vaikui reikiamą pagalbą.

Mokytojai taip pat **padeda vaikams reikšti nuomonę apie savo darbą nuo pat mažens**. Kaip tėvas, **jūs taip pat turite vertingos informacijos** apie tai, kaip jūsų vaikas progresuoja pradinėje mokykloje. Ši informacija gali būti labai naudinga klasės mokytojui vertinant jūsų vaiko pažangą ir planuojant jo mokymą.

Kaip galiu padėti savo vaikui atliekant namų darbus?

Namų darbai vaikui padeda:

- įtvirtinti įgytas žinias ir įgūdžius;
- mokytis dirbti individualiai;
- organizuoti ir tvarkyti savo laiką.

Namų darbai jums padeda:

- žinoti apie jūsų vaiko mokymąsi mokykloje;
- stebėti savo vaiko pažangą;
- pastebėti bet kokias problemas, kurių jūsų vaikas gali turėti;
- mokytis iš savo vaiko.

Namų darbai ne visada yra darbas raštu. Pavyzdžiui, jūsų vaiko gali paprašyti pažiūrėti dominančią televizijos programą arba paimti interviu iš jo senelių istorijos projektui.

Svarbiausia kaip galite padėti savo vaikui mokytis namie yra **rodyti susidomėjimą tuo, ką jūsų vaikas daro.**

Užduokite klausimus, skatinančius vaiką atsakyti daugiau nei „taip“ ar „ne“ žodeliais, pavyzdžiui, „ar gali man papasakoti apie savo piešinį?“ arba „pamokink mane ko nors, ką išmokai per airių kalbos pamoką“. **Girti savo vaiko pastangas** taip pat labai svarbu.

Aptarkite namų darbus su savo vaiku ir **nutarkite, kada, kaip ir kur** reikėtų atlikti namų darbą. Pamąstykite apie tokius dalykus, kaip rami ir netrukdoma vieta ir ar jūsų vaikui geriau dirbti vienam ar kartu su broliais, seserimis ar draugais. Parinkite laiką, kai jūsų vaikui geriausia susikaupti ties darbu. **Padėkite vaikui susiplanuoti savo namų darbo laiką** iš anksto ir paskatinkite jį susidėti knygas, rūbus ir įrankius kitai mokslo dienai. Jei jūsų vaikui reikia pagalbos atliekant namų darbus, **padėkite jam rasti būdų išspręsti iškilusią problemą pačiam**, o ne atlikite darbą už jį. **Klasės mokytojas turėtų atsakyti į visus jums kilusius klausimus dėl pagalbos atliekant namų darbus.**

Kodėl svarbu padėti vaikui mokytis namuose?

Mokymasis namie svarbus dėl daugelio priežasčių:

- galimybė mokytis namie vaikams padeda susieti mokykloje išmoktas žinias su realiomis situacijomis, pavyzdžiui, naudoti fizinio lavinimo pamokose įgytas žinias žaidžiant žaidimus savo vietinėje bendruomenėje;
- Airijoje ir užsienyje atlikti tyrimai rodo, kad kai tėvai skaito vaikams ir kartu su jais namie, vaikams geriau sekasi mokytis skaitymo.

Jūsų vaikas mielai jums papasakos, ko jis išmoko mokykloje, o jūsų paskatinimas ir parama padės jam labiau savimi pasitikėti darant pažangą ir tobulinant įgūdžius kitose srityse.

Jūsų vaiko klasės mokytojas visada yra pasiruošęs atsakyti į jūsų klausimus ir laukia jūsų paramos ir dalyvavimo vaiko mokymesi.

Pirmoji ir antroji paruošiamosios klasės

Žemiau pateikta jūsų vaiko pirmoje ir antroje paruošiamosiose klasėse dėstomų 6 programos sričių santrauka ir keli pasiūlymai, kaip galite padėti savo vaikui mokytis namie.

KALBA

Per kalbą jūsų vaikas mokosi bendrauti angliškai ir airiškai. Jūsų vaikas mokosi klausyti, kalbėti, skaityti ir rašyti abiem kalbomis. Šie kalbos įgūdžiai suteikia pagrindą mokantis kitų kalbų ir yra svarbūs mokantis visų kitų į mokymo programą įtrauktų dalykų.

Kalbų mokymo programoje akcentuojamas **klausymo ir kalbėjimo įgūdžių ruošiantis skaityti ir rašyti tobulinimas**. Klausymo ir kalbėjimo užsiėmimuose vaikai išmoksta naujų žodžių, mokosi mąstyti ir išsakyti savo mintis ir jausmus. Jie taip pat mokosi klausyti vienas kito.

Vaikai geriau susipažįsta su raidėmis ir žodžiais, kai jie mato užrašus visur aplink save, pavyzdžiui, ant klasės sienų ir klasės bibliotekoje. Vaikai klausosi ir kuria istorijas iš didelių knygų (didelių knygų su dideliais paveikslėliais ir stambiu šriftu) kartu su mokytoju ir kitais vaikais. Tai jiems suteikia galimybę kalbėti apie istoriją ir klausti bei atsakyti į klausimus. Šių ankstyvų užsiėmimų metu jūsų vaikas sužino svarbių dalykų apie skaitymą ir rašymą, jis sužino, kad žodžiai skaitomi iš kairės į dešinę ir turi savo reikšmę, ir kad paveikslėliai pasakoja istoriją. Vaikai taip pat išmoksta, kad skirtingos raidės skirtingai tariamos, žaisdami rimavimo žaidimus su žodžiais, o naudodami klausymo įgūdžius išgirsta įvairius garsus žodžiuose. **Ženklų rašymas**, keverzėjimas, piešimas ir tapymas dažais, kreidelėmis, pieštukais, rašikliais ir kreida **taip pat padeda vaikui pradant skaityti ir rašyti**.

Kai bus pasiruošęs, jūsų vaikas pradės skaityti mokytojo parinktas knygas ir išmoks teisingai rašyti raides, bus skatinamas rašyti trumpus rašinėlius.

Palaukus, kol vaikas bus pasiruošęs, nuo pat pradžių užtikrins didesnę vaiko pasisekimą tobulinant skaitymo ir rašymo įgūdžius. Iš kitos pusės, jei jūsų vaikas pradės anksčiau, nei yra pasiruošęs, jam gali sektis sunkiau.

Galite padėti vaikui mokytis namie:

- kartu su vaiku dainuodami dainas, lopšines ir rimuotus skaičiavimo eilėraštkus abiem kalbomis ir skatindami vaiką, kad jus išmokytų dainų ir rimuotų eilėraštkų, kurių išmoko mokykloje. Vaikai mėgsta veiksmus apimančius eilėraštkus, todėl padėkite vaikui atlikti žodžiais tariamus veiksmus arba paprašykite jo parodyti jums veiksmus, kurių šis išmoko;
- nuveskite vaiką į biblioteką ir pasidalinkite su juo knygomis, pavyzdžiui, paprašykite vaiko atspėti, apie ką yra istoriją, pažiūrėjus į paveikslėlį ant knygos viršelio;
- klausykite ir kalbėkite su vaiku ir skatinkite jį jums papasakoti daugiau apie jį dominančius dalykus, pavyzdžiui, kokie jo mėgstamiausi žaislai ir kodėl.

MATEMATIKA

Pagal matematikos programą jūsų vaikas mokosi suprasti ir spręsti problemas. Jis užimamas ankstyvais matematiniais užsiėmimais, tokiais kaip įvairių objektų rūšiavimas, atitinkamų radimas, lyginimas ir tvarkymas pagal eiliškumą. Pavyzdžiui, greičiausiai matote savo vaiką ant grindų dėliojančią žaislus į eilę arba dedantį žaislus į grupes pagal skirtingus tipus, spalvas ar dydžius. Šie užsiėmimai suteikia vaikui tvirtą pagrindą mokantis šių dalykų:

- skaičių (įskaitant skaičiavimą, lyginimą ir dėstymą pagal tvarką);
- algebros (įskaitant spalvų, formų ir dydžių pavyzdžių kopijavimą ir sudėjimą, skaičius, naudojant karoliukus ar kubelius, ar piešiant ir spalvinant, pavyzdžiui, 2 mėlini, 1 raudonas);
- matavimo (įskaitant ilgio, svorio, tūrio, laiko ir pinigų mokymąsi);
- formos ir erdvės (įskaitant darbą su dvimatėmis ir trimatėmis formomis);
- duomenų (įskaitant objektų rūšiavimą ir supratimą bei diagramų ir grafikų braižymą).

Galite padėti vaikui mokytis namie:

- paprašydami vaiko padėti jums ką nors rūšiuojant ir dėliojančiam namie, pavyzdžiui, sudedant žaislus į atitinkamas dėžes, rūšiuojant skalbinius į krūvas, t.y. kartu sudedant rankšluosčius arba baltus skalbinius, randant poras kojineis, kai tvarkote rūbus, ar padedant sudėti pirkinis į atitinkamas lentynas. Kalbėdami su vaiku, kai

atliekate šiuos veiksmus kartu su vaiku, ir klausdami vaiko, iš kur jis žino, kad tam tikro daikto pora yra būtent ta ar kad tas daiktas turi būti konkrečioj lentynoj;

- mokydami vaiką rimuotų skaičiavimo eilėraščių ir dainelių bei kartu atlikdami juose minimus veiksmus. Jūsų vaikas taip pat gali išmokti senų mėgstamų skaičiavimo dainelių iš senelių ir kitų šeimos narių. Vaikai mėgsta tokius rimuotus skaičiavimo eilėraščius, kaip „Vienas pienas du medu“ ir pan.

SOCIALINIS, GAMTOSAUGOS IR MOKSLINIS UGDYMAS (angl. SESE)

SESE (istorijos, geografijos ir mokslo) dalykuose pabrėžiamas **mokymosi ir vaiko aplinkos sujungimas**. Istorijos pamokose vaiko domėjimasis praeitimi sužadinas **tyrinėjant savo asmeninę ir šeimos istoriją**, pavyzdžiui, klausantis istorijų apie senelių jaunystę. Geografijos ir mokslo užsiėmimuose vietinė ir platesnė aplinka suteikia daugybę galimybių vaikams atlikti **tyrinėjimus, padedančius jiems suprasti ir rūpintis juos supančiu pasauliu**. SESE pamokų metu jūsų vaikas naudoja tyrinėjimo įgūdžius: stebėjimą, klausinėjimą, tyrinėjimą ir eksperimentavimą, vertinimą ir matavimą, klasifikuojantį užsirašinėjimą ir bendravimą – taip vaikas **dirba kaip mokslininkas, istorikas ir geografas nuo pat mažų dienų**.

Galite padėti vaikui mokytis namie:

- kalbėdami su vaiku apie svarbius jo gyvenimo įvykius, pavyzdžiui, jo gimimo dieną, dieną, kai buvo parvežtas namo iš ligoninės, jo pirmuosius žingsnius, pirmąjį dantuką ir pan.;
- padėdami vaikui pastebėti ir aptarti, kaip metų laikų kaita veikia orą, augalų ir gyvūnų gyvenimą, pavyzdžiui, kokius rūbus vilkime žiemą ar vasarą, kad pavasarį skleidžiasi pumpurai, o vasarą medžiai yra su lapais;
- aptariant, kas nutinka daiktams juos kaitinant ar šaldant, ir atrandant daiktus, kurie tirpsta ir ar užšąla, pavyzdžiui, ledai, sviestas, šokoladas, vanduo ir ledas.

MENINIS UGDYMAS

Trys dalykai: vaizduojamoji dailė, muzika ir drama suteikia vaikams galimybių **vystyti savo meninius ir kūrybinius sugebėjimus** užsiimant įvairiomis veiklomis, pavyzdžiui, piešiant, tapant, konstruojant, vaidinant, dainuojant, plojant ar atrandant garsus įvairiais muzikos instrumentais. **Dėmesys kreipiamas ne tiek darbui, kurį atlieka jūsų vaikas (rezultatui), kiek tam, ko vaikas išmoksta užsiimdamas šiomis kūrybinėmis veiklomis (procesui).** Ši mokymo programos dalis skatina vaiką klausytis, žiūrėti ir reaguoti į muziką, meno kūrinius ir dramatinės išraiškas bei vyresnių vaikų ir suaugusiųjų darbus.

Galite padėti vaikui mokytis namie:

- kartu su vaiku dainuodami mėgstamas daineles ir plodami pagal jų ritmą ir skatindami jį pasidalinti dainomis, kurias išmoko mokykloje;
- rinkdami rūbus ir kepure, kurias būtų galima panaudoti rengiant vaidinimą;
- rinkdami tuščias kartonines ir kitokias dėžutes, popierių, kreideles, dažus, spalvotos lipdymo tešlos, rašiklius, pieštukus, klijus, senos medžiagos ir pan., taip leisdami savo vaikui parodyti savo meninius gebėjimus.

FIZINIS LAVINIMAS

Vaikai mėgsta visokių rūšių fizinius užsiėmimus. Fizinis lavinimas paruošiamosiose klasėse padeda jūsų vaikui išmokti ir tobulinti kontroliuojant savo judesius, išmokti, kaip bendradarbiauti su kitais ir vystyti tokius svarbius socialinius įgūdžius, kaip dalinimasis, pasitikėjimas kitais ir komandinis darbas. Jūsų vaikas žaisdamas taip pat išmoksta nurodymų, padedančių jam skaitant ir rašant bei randant kelią, kai vaikas vaikšto po mokyklą. Jūsų vaikas dalyvauja įvairiuose fiziniuose užsiėmimuose:

- atletika (įskaitant bėgimą, šuolius ir metimą);
- šokiai (įskaitant šokio tyrinėjimą, kūrimą ir atlikimą);
- gimnastika (įskaitant pusiausvyros išlaikymą, judėjimą įvairiomis kryptimis ir judėjimą naudojant gimnastikos prietaisus, pavyzdžiui, lankus ir čiužinius);

- žaidimai (įskaitant žaidimus kamuoliu, spyrimą, nešimą ir mušimą ir paprastus aikštelės žaidimus);
- lauko ir nuotykiniai žaidimai (įskaitant vaikščiojimą, sekimą nuorodomis ir paprastų pėdsakų sekimą).¹

Šie užsiėmimai padeda jūsų vaikui **suprasti ir vertinti fizinę veiklą**. Fizinis lavinimas skatina vaiką rinktis aktyvų gyvenimo būdą.

Galite padėti vaikui mokytis namie:

- skatindami vaiką žaisti žaislais, padedančiais jam vystytis fiziškai, pavyzdžiui, konstruktoriais ar spalvota lipdymo tešla;
- skatindami vaiką būti aktyvų, pavyzdžiui, eiti pasivaikščioti, bėgioti ir šokinėti ir žaisti žaidimus. Drąsindami vaiką lankyti ar dalyvauti vietiniuose sporto užsiėmimuose, padedančiuose vaikui pajusti, jog jis yra bendruomenės dalis.

¹Vandens sporto užsiėmimuose vaikai išmoksta saugumo vandenyje, o žaisdami ir naudodamiesi rankomis ir kojomis sužino kaip judėti vandenyje. Siekiant prisitaikyti prie atskirų mokyklos aplinkybių, mokymo programoje patariama, kad vaikai turėtų galimybę išmokti judesių vandenyje ankstesnėse klasėse.

SOCIALINIS, ASMENINIS IR SVEIKATOS UGDYMAS (angl. SPHE)

Socialinis, asmeninis ir sveikatos ugdymas arba SPHE skirtas **jūsų vaiko asmeniniam tobulėjimui, sveikatai ir gerovei vystyti**. Tai padeda vaikams **suprasti, kaip rūpintis savimi, gerbti ir sutarti su kitais, kaip elgtis apėmus skirtingiems jausmams**. Tai padeda jūsų vaikui **išmokti ir tobulinti atsakomybės jausmą už savo veiksmus**. SPHE apima ir **santykių ir lytinio ugdymo (RSE)** užsiėmimus – svarbią vaikų ugdymo dalį. **Kiekviena mokykla taiko RSE politiką**, kurioje apibrėžiama, ko mokoma RSE užsiėmimuose ir kada apie ką pradedama dėstyti.

SPHE mokymo programa padeda jūsų vaikui:

- rūpintis savimi;
- išmokti esminės higienos įgūdžių, pavyzdžiui, plautis rankas prieš valgį;
- tobulinti nepriklausomybę, pavyzdžiui, pačiam apsirengti palta ir apsiauti batus;
- susidoroti su naujovėmis mokykloje, pavyzdžiui, keistis vaidmenimis ir dalintis.

SPHE padeda jūsų vaikui atrasti ir domėtis įvairove ir gerbti žmonių skirtumus, mokantis kaip bendrauti ir gerbti kitus. Jūsų vaikas taip pat išmoksta vystyti jo vietos pojūtį mokykloje ir vietinėje bendruomenėje, rūpinantis vietine ir platesne aplinka ir susipažįstant su įvairiais informacijos priemonių tipais.

Galite padėti vaikui mokytis namie:

- kalbėdami su vaiku apie jausmus ir padėdami vaikui įvardinti ir atpažinti jausmus ir suvokti, kad normalu skirtingai jaustis dėl skirtingų dalykų;
- skatindami vaiką rūpintis savimi ir savo daiktais namie ir mokykloje, pavyzdžiui, plautis rankas prieš valgį, pasikabinti palatą, susidėti priešpiečius, susitvarkyti žaislus;
- skatindami sveikos mitybos įpročius duodami sveikus priešpiečius išsinešti į mokyklą ir ruošdami sveiką maistą. Pusryčiai yra ypač svarbūs, nes vaikui padeda sveikai pradėti naują dieną.

Pasiteiraukite vaiko mokytojo kitų būdų, kaip galite padėti savo vaikui mokytis namie ir paruošiamosiose klasėse. Paklauskite kitų vaikų tėvų, kaip jiems sekasi padėti savo vaikams.

Pirmoji ir antroji klasės

Žemiau pateikta jūsų vaiko pirmoje ir antroje klasėse dėstomų 6 programos sričių santrauka ir keli pasiūlymai, kaip galite padėti savo vaikui mokytis namie.

KALBA

Per kalbą jūsų vaikas mokosi bendrauti angliškai ir airiškai. Jūsų vaikas mokosi klausyti, kalbėti, skaityti ir rašyti abiem kalbomis. Šie kalbos įgūdžiai suteikia pagrindą mokantis kitų kalbų ir yra svarbūs mokantis visų kitų į mokymo programą įtrauktų dalykų.

Jūsų vaikas toliau **tobulina klausymo ir kalbėjimo įgūdžius** kalbėdamas ir diskutuodamas, taip plėsdamas savo žodyną ir vystydamas klausymo įgūdžius. Pavyzdžiui, jis ar ji išmoksta *klausyti, pradėti pokalbį, keistis vaidmenimis, tinkamai kalbėti socialinėse situacijose, apibūdinti, užduoti ir atsakyti į klausimus ir išreikšti jausmus* tikrose ir žaidimų situacijose.

Jūsų vaikas mokykloje tampa labiau savimi pasitikintis savo gimtosios kalbos skaitytoju ir rašytoju. **Jis išmoksta įvairių strategijų, padedančių jam skaityti.** Viena strategijų vadinasi „fonologinio supratimo vystymas“. Naudodamas šią strategiją, vaikas sužino, kaip suskaidyti ir tarti naujus žodžius norėdamas juos perskaityti. Jūsų vaikas taip pat **rašo dėl daugelio priežasčių**, galbūt užrašo pirkinį sąrašą, dienoraščio įrašą, laišką ar elektroninį laišką draugui arba istoriją.

Antroje klasėje, mokyklose, kuriose mokoma daugiausia anglų kalba, daugelis vaikų pradeda skaityti airių kalba, pradėdami nuo knygų su paveikslėliais prieš pereidami prie knygų, kuriose pateikti atskiri žodžiai ar sakiniai. Vaikai naudojami įvairias įgūdžiais ir strategijomis, išmoktomis besimokant anglų kalbos, taip tobulindami skaitymo ir rašymo įgūdžius airių kalba.

Galite padėti vaikui mokytis namie:

- klausykite ir kalbėkite su vaiku ir skatinkite jį jums papasakoti daugiau apie jį dominančius dalykus, pavyzdžiui, koks jo mėgstamiausias laisvalaikio užsiėmimas ar hobis;

- skaitydami kartu su vaiku ir užduodami klausimus, kad patikrintumėte, ar jis supranta. Kai kur nors išeinate su vaiku, galite skaityti ženklius ir pranešimus, taip atkreipdami jo dėmesį į aplink esančius užrašus;
- prašydami vaiko pasakyti jums mokykloje išmokus naujus žodžius ar sakinius airių kalba;
- kartu su vaiku žiūrėdami filmukus ir programas vaikams per TG4 airių kanalą, taip vaikas pripras girdėti natūraliai kalbamą airių kalbą.

MATEMATIKA

Pagal matematikos programą jūsų vaikas mokosi tirti, suprasti ir spręsti problemas. Pirmoje ir antroje klasėse vaikai toliau **mokosi su realiais objektais**, tokiais kaip blokai, kubeliai, kreidelės, skaitikliai, spalvotos formos, smėlis ir vanduo, bei mokosi plėsti savo žinias ir supratimą apie naujus dalykus:

- skaičius (įskaitant skaičiavimą, lyginimą ir rūšiavimą, mokymąsi apie skaičių kategorijas, sudėtį ir atimtį, veiksmus su trupmenomis);
- algebros (įskaitant skaičių kombinacijų tyrinėjimą ir naudojimą, pavyzdžiui, lyginius ir nelyginius skaičius ar prie duoto skaičiaus pridėdant dešimt);
- matavimo (įskaitant ilgio, svorio, tūrio, laiko ir pinigų mokymąsi);
- formos ir erdvės (įskaitant darbą su dvimatėmis ir trimatėmis formomis bei kampais);
- duomenų (įskaitant supratimą apie diagramas ir grafikus ir jų skaitymą bei braižymą).

Jūsų vaikas, mokydamasis apie kombinacijas, matavimą, formą ir erdvę bei duomenis, remiasi žiniomis, kurių išmoko paruošiamosiose klasėse, Jūsų vaikas dabar atlieka veiksmus su didesniais skaičiais ir taip mokosi apie skaičių kategorijas, kad, pavyzdžiui, skaičius 14 yra sudarytas iš 1 dešimties ir 4 vienetų.

Jūsų vaikui reikia tai suprasti, kad lengviau galėtų, pavyzdžiui, sudėti du ar daugiau didesnių skaičių. Jūsų vaikas taip pat išmoks atlikti atimtį su šiais didesniais skaičiais ir tai, kaip vaikai to mokosi dabar, gali skirtis nuo to, kaip jūs buvote mokytas. Jei abejojate, visada galite pasikonsultuoti su mokytoju!

Galite padėti vaikui mokytis namie:

- padėdami vaikui skaidyti skaičius į dešimtis ir vienetus, išdėliodami objektus, pavyzdžiui, kreideles ar pieštukus, ir gumelėmis sugrupuoti objektus po dešimt. Padėti vaikui pastebėti, kad bet koks likęs objektų skaičius yra vienetai;
- skatindami vaiką vertinti, pavyzdžiui, eidami pasivaikščioti paprašykite jo pagalvoti ir atspėti, kiek žingsnių yra iki tam tikro objekto. Sustokite pusiaukelėj ir paklauskite, ar jis nenori pakeisti savo spėjimo. Taip pat galite paprašyti vaiko įvertinti, ar virtuvėje esantis miltų maišelis yra sunkesnis nei bulvių maišelis, ir patikrinkite jo įvertinimą sverdami objektus.

SOCIALINIS, GAMTOSAUGOS IR MOKSLINIS UGDYMAS (angl. SESE)

SESE (istorijos, geografijos ir mokslo) dalykuose jūsų vaikas toliau **mokosi iš savo tiesioginės aplinkos**. Vaikai gali tyrinėti savo bendruomenės pastatų, pavyzdžiui, mokyklos istoriją, diskutuoti, kaip įvairūs žmonės bendruomenėje padeda jiems, arba stebėti metų laikų kaitos įtaką medžiams ir augalams vietinėje aplinkoje. **Tyrinėjimo įgūdžiai drąsina jūsų vaiką kaip pradedantį mokslininką, istoriką ir geografa**. Šie įgūdžiai yra *klausinėjimas, stebėjimas, spėjimas, tyrinėjimas ir eksperimentavimas, vertinimas ir matavimas, klasifikavimas ir užrašinėjimas bei bendravimas*.

Galite padėti vaikui mokytis namie:

- padėdami jam stebėti ir tyrinėti namie, pavyzdžiui, daigindami sėklas ir svogūnėlius, tikrindami, kiek laiko užima tam tikros veiklos arba tirdami, ar pasirinktos medžiagos yra magnetinės ar ne;
- skatindami vaiką paaiškinti jums apie temas, kurias išmoko mokslo, istorijos ir geografijos užsiėmimuose. Vaikai prisimena, ko išmoko, pasakodami apie tai kitam asmeniui.

MENINIS UGDYMAS

Meninio ugdymo (vaizduojamosios dailės, muzikos ir dramos) užsiėmimuose jūsų vaikas toliau vysto **kūrybinius gebėjimus ir savo vaizduotę per meninę veiklą, muziką ir dramą. Dėmesys kreipiamas ne tiek darbui, kurį atlieka jūsų vaikas (rezultatui), kiek tam, ko vaikas išmoksta užsiėmdamas šiomis kūrybinėmis veiklomis (procesui)**. Pirmoje ir antroje klasėse jūsų vaikas toliau tyrinėja ir eksperimentuoja mene ir muzikoje ir turi daugybę galimybių dalyvauti **kūrybiniuose ir dramos vaidinimuose**. Ši mokymo programos dalis skatina vaiką klausytis, žiūrėti ir reaguoti į muziką, meno kūrinius ir dramatinės išraiškas bei vyresnių vaikų ir suaugusiųjų darbus.

Galite padėti vaikui mokytis namie:

- klausydamiesi įvairių muzikos stilių, kai keliaujate automobiliu ar ką nors veikiate namie. Klausdami vaiko, ar jam patinka dainos ar muzikos kūriniai, ir leisdami jam nuspręsti, kokios muzikos norėtų klausytis;
- skatindami vaiką naudotis įvairiais įrankiais, pavyzdžiui, kreidelėmis, dažais, spalvota lipdymo tešla, rašikliais, pieštukais, klijais, senomis medžiagomis ir pan., kad galėtų išreikšti savo meninius gebėjimus;
- kartu su vaiku per televizorių žiūrėdami dramą vaikams ar vesdamiesi vaiką pažiūrėti filmo, vaidinimo, koncerto ir meno parodų ir kalbėdamiesi apie tai, ką vaikas pamatė ir kaip jam tai patiko.

FIZINIS LAVINIMAS

Fizinio lavinimo užsiėmimuose jūsų vaikui suteikiamos galimybės toliau **mokytis svarbių socialinių įgūdžių per fizinę veiklą**. Jūsų vaikas vis geriau geba kontroliuoti savo kūną ir gali dalyvauti nepilnos sudėties suaugusiųjų žaidimuose, pavyzdžiui, žaisti krepšinį ar airišką futbolą ir kolektyvinius žaidimus. Dalyvaudami įvairiuose fiziniuose užsiėmimuose vaikai išmoksta **tobulinti savo asmeninį žaidimą ir rinktis tas veiklas, kuriomis jiems patinka užsiimti** savo asmeniniame gyvenime. Jūsų vaikas dalyvauja įvairiuose fiziniuose užsiėmimuose:

- atletika (įskaitant bėgimą, šuolius ir metimą);
- šokiai (įskaitant šokio tyrinėjimą, kūrimą ir atlikimą);
- gimnastika (įskaitant pusiausvyros išlaikymą, judėjimą įvairiomis kryptimis ir vienas po kito bei kartu su kitais ir judėjimą naudojant gimnastikos prietaisus, pavyzdžiui, lankus ir čiužinius);
- žaidimai (įskaitant žaidimus kamuoliu, spyrimą, nešimą ir mušimą ir nepilnos sudėties žaidimus);
- lauko ir nuotykiniai žaidimai (įskaitant vaikščiojimą, sekimą nuorodomis ir žemėlapiams bei paprastų pėdsakų sekimą ir kliūčių ruožus).²

Galite padėti vaikui mokytis namie:

- drąsindami vaiką būti aktyviam namie, pavyzdžiui, vaikščioti, šokinėti, bėgioti, žaisti žaidimus ir dalyvauti vietiniuose sporto užsiėmimuose, padedančiuose vaikui pajusti, jog jis yra bendruomenės dalis;
- skatindami vaiką susitaikyti ir žaisti žaidimus su kitais vaikais ir aptarti taisyklių poreikį bei rinktis komandos strategijas.

² Vandens sporto užsiėmimuose vaikai išmoka saugumo vandenyje, o žaisdami ir naudodamiesi rankomis ir kojomis sužino kaip judėti vandenyje. Siekiant prisitaikyti prie atskirų mokyklos aplinkybių, mokymo programoje patariama, kad vaikai turėtų galimybę išmokyti judesių vandenyje ankstesnėse klasėse.

SOCIALINIS, ASMENINIS IR SVEIKATOS UGDYMAS (angl. SPHE)

Socialinis, asmeninis ir sveikatos ugdymas arba SPHE skirtas **jūsų vaiko asmeniniam tobulėjimui, sveikatai ir gerovei vystyti**. SPHE padeda jūsų vaikui **išmokyti ir tobulinti atsakomybės jausmą už savo veiksmus**. Vaikas taip pat išmoka **gerbti kitus ir su jais bendrauti bei kaip elgtis apėmus skirtingiems jausmams**. **SPHE apima ir santykių ir lytinio ugdymo (RSE) užsiėmimus** – svarbią vaikų ugdymo dalį. **Kiekviena mokykla taiko RSE politiką**, kurioje apibrėžiama, ko mokoma RSE užsiėmimuose ir kada apie ką pradedama dėstyti.

SPHE mokymo programa padeda jūsų vaikui pasirūpinti savimi, pavyzdžiui, mokantis apie maisto svarbą augimui, sveikatai ir energijai, diskutuojant ir taikant atitinkamas strategijas, kaip būti saugiam. Vaikas skatinamas tobulinti augantį savarankiškumą. Jūsų vaikas taip pat išmoksta vystyti jo vietos pojūtį mokykloje ir vietinėje bendruomenėje, rūpinantis vietine ir platesne aplinka ir susipažįstant ir vertinant įvairius informacijos priemonių tipus.

Galite padėti vaikui mokytis namie:

- kalbėdami su vaiku apie įvairius su juo susijusius dalykus, pavyzdžiui, santykius su šeima ir draugais, įvykius mokykloje ir kaip pasisaugoti. Diskutuodami su vaiku padedate jam rasti sprendimus į tokias problemas, kaip susitaikyti su draugu po ginčo arba kaip elgtis nesaugiose situacijose. Tokių diskusijų metu vaikas supras, kad su jumis gali pasikalbėti apie bet ką;
- suteikdami savo vaikui galimybių būti savarankiškam ir priimti sprendimus, pavyzdžiui, kada atlikti namų darbus, ką daryti su kišenpinigiais ir ką žaisti ar veikti aplankius draugams. Kalbėkitės su savo vaiku ir skatinkite jį persvarstyti šiuos sprendimus, kad vaikas pasirinktų protingai;
- skatindami sveikos mitybos įpročius duodami sveikus priešpiečius išsinešti į mokyklą ir ruošdami sveiką maistą. Pusryčiai yra ypač svarbūs, nes vaikui padeda sveikai pradėti naują dieną.

Pasiteiraukite vaiko mokytojo kitų būdų, kaip galite padėti savo vaikui mokytis namie ir pirmoje ir antroje klasėse. Paklauskite kitų vaikų tėvų, kaip jiems sekasi padėti savo vaikams.

Trečioji ir ketvirtoji klasės

Žemiau pateikta jūsų vaiko trečioje ir ketvirtoje klasėse dėstomų 6 programos sričių santrauka ir keli pasiūlymai, kaip galite padėti savo vaikui mokytis namie.

KALBA

Anglų kalbos užsiėmimuose vaikas toliau tobulina *klausymo ir kalbėjimo įgūdžius* dalyvaudamas pokalbiuose ir diskusijose. Vaikas mokosi: *klaustyti, pradėti pokalbį, klausti, pasakoti, apibendrinti savo mintis, išreikšti ir aiškinti jausmus, duoti nurodymus, ginčytis, įtikinėti ir reikšti idėjas*. Dabar jūsų vaikas jau turėtų būti savimi gana pasitikintis skaitytojas ir rašytojas. Vaikas **skaito įvairią medžiagą**, pavyzdžiui, apsakymus, romanus, poemas, pjeses, straipsnius laikraščiuose ir žurnaluose, informacinę medžiagą ir naudojami internetu siekdamas plėsti savo skaitomą medžiagą. Vaikas **rašo dėl įvairių priežasčių ir įvairiais būdais**, pavyzdžiui, laiškus, dienoraščio įrašus, poemas, istorijas, laikraščių ir žurnalų straipsnius ir knygų bei filmų apžvalgas. Jūsų vaikas vis geriau geba peržiūrėti savo pirmus rašinių juodraščius ir, padedant mokytojui ir bendraklasiams, **rasti būdų pagerinti savo rašinius ir aiškiau išreikšti pagrindinę mintį**. Naudojimasis kompiuteriu rašymo procesą gali labai palengvinti.

Airių kalbos užsiėmimuose jūsų vaikas toliau tobulina kalbėjimo ir bendravimo įgūdžius ir plečia savo žodyną tokiomis temomis kaip **mé féin, sa bhaile, an scoil, bia, an aimsir, an teilifís, siopadóireacht, caitheamh aimsire, éadaí agus ócáidí speisialta (aš pats, namai, mokykla, maistas, oras, televizija, apsipirkimas, laisvalaikio užsiėmimai, rūbai ir ypatingos progos)**. Jūsų vaikas taip pat vis geriau skaito ir rašo trumpus rašinėlius airių kalba.

Mokyklose, kuriose daugiausia mokoma airių kalba, jūsų vaikas skaito ir analizuoja įvairesnę skaityti skirtą medžiagą. Jis taip pat rašo airių kalba dėl įvairių priežasčių ir įvairiais būdais.

Galite padėti vaikui mokytis namie:

- skatindami vaiką skaityti įvairią medžiagą abiem kalbomis, kas savaitę apsilankydami bibliotekoje ir užduodami vaikui klausimus apie jo skaitomas knygas. Nors jūsų vaikas jau yra vyresnis, jam vis dar patinka dalintis su jumis knygomis.

Pavyzdžiui, galite pakaitomis garsiai skaityti romaną ir taip palaikyti skaitymo įgūdžius laikui bėgant;

- rodydami, kad vertinate rašymą, namie sugalvodami įvairių priežasčių rašinėti, pavyzdžiui, rašydami sąrašus ir raštelius, paprastus ir elektroninius laiškus draugams ir šeimoms, dienoraščio įrašus, užrašydami šeimos veiklą, rašydami knygos ar filmo apžvalgas ir pan. ir kartu tai aptardami;
- padėdami vaikui naudotis kompiuteriu namie ar vietinėje bibliotekoje, rašydami elektroninius laiškus ar kitokius asmeninius rašinius, ir peržiūrėdami, taisydami ir tobulindami vaiko kūrinius. Taip pat padėkite vaikui naudotis internetu ieškant informacijos ir randant įdomios ir įvairios skaitymo medžiagos.

MATEMATIKA

Pagal matematikos programą jūsų vaikas mokosi suprasti ir spręsti problemas. Vaikai toliau **dirba su įvairiais objektais**, pavyzdžiui, skaitikliais, kubeliais, trupmenų plokštelėmis, matavimo įranga, skaičių žaidimais, kortomis ir matematinėmis programomis, plėsdami savo žinias ir supratimą apie naujus dalykus šiose srityse:

- skaičius (įskaitant mokymąsi apie skaičių kategorijas, sudėtį ir atimtį, daugybą ir dalybą, veiksmus su paprastosiomis ir dešimtainėmis trupmenomis);
- algebrą (įskaitant pridant ir naudojant skaičių kombinacijas ir sekas, pavyzdžiui, 1, 3, 9, 27...);
- matavimo (įskaitant ilgio, ploto, svorio, tūrio, laiko ir pinigų mokymąsi);
- formas ir erdvės (įskaitant darbą su dvimatėmis ir trimatėmis formomis, linijomis ir kampais);
- duomenų (įskaitant supratimą apie diagramas ir grafikus ir jų skaitymą bei braižymą ir mokymąsi apie tikimybių teoriją).

Toliau stengiamasi **susieti jūsų vaiko mokymąsi su realaus gyvenimo praktinėmis užduotimis** įskaitant matematiką, pavyzdžiui, atlikdamas matavimo užduotis jūsų vaikas gali tai padaryti spręsdamas realaus gyvenimo problemas, tokias kaip išmatuoti kambarį ir nustatyti, kiek tapetų reikės arba spręsdamas, kokį recepto, skirtą keturiems asmenims, ingredientų kiekį imti, kai gaminama šešiams.

Nuo ketvirtos klasės **vaikai mokosi naudotis skaičiuotuvu**, atlikdami veiksmus su dideliais skaičiais, kuriuos jau išmoko atlikti sąsiuvinyje. Skaičiuotuvas **nėra pakaitalas mokantis atlikti sudėties, atimties, daugybos ir dalybos veiksmus**, tik suteikia vaikams galimybę patikrinti savo atsakymus ir padeda geriau suprasti skaičius. **Naudojimasis skaičiuotuvu suteikia vaikams galimybę susitelkti ties sprendžiama problema ir rasti geriausią jos sprendimą.**

Galite padėti vaikui mokytis namie:

- duodami vaikui pirkinių čekius ir sąskaitas prieš tai užtušavę sumas ir prašydami suskaičiuoti visą sumą apvalinant skaičius iki didesnio sveiko skaičiaus eurai. Skatindami vaiką naudotis skaičiuotuvu tikrinant savo atsakymą. Vaikas galėtų naudoti skaičiuotuvą parduotuvėje, kai dedate pirkinius į vežimėlį, kad žinotumėte, kiek turėsite išleisti pinigų. Taip vaikas pamatys labai praktišką skaičiuotuvo naudojimo būdą;
- skatindami vaiką rinkti, analizuoti ir pateikti duomenis realiose situacijose, pavyzdžiui, parodydami, kaip fiksuoti per savaitę prie televizoriaus praleistą laiką ar užsiimant fizine veikla. Padėkite vaikui sudaryti lentelę, kurioje jis kasdien įrašytų laiką, skiriamą kiekvienam užsiėmimui. Savaitei baigiantis pasikalbėkite su vaiku apie lentelėje matomą informaciją;
- užduodami klausimus, skatinančius vaiką naudoti mokykloje išmoktas matematinės strategijas, pavyzdžiui, keliaujant automobiliu, galite paklausti vaiko „kiek nukeliausime per tris valandas, jei važiuojame 55 mylių per valandą greičiu?“ arba „jei litras benzino kainuoja 1,09 eurus, kiek kainuos 30 litrų?“.

SOCIALINIS, GAMTOSAUGOS IR MOKSLINIS UGDYMAS (angl. SESE)

SESE (istorijos, geografijos ir mokslo) dalykuose vaikai toliau mokosi naudodamiesi namų, klasės ir vietinę aplinką. **Jų mokymosi laukas plečiasi tyrinėjant platesnę aplinką** Airijoje ir už jos ribų. Vaikai naudoja tuos pačius tyrinėjimo įgūdžius – *klausinėjimą, stebėjimą, spėjimą, tyrinėjimą ir eksperimentavimą, vertinimą ir matavimą, klasifikavimą ir užrašinėjimą bei bendravimą* – **dirbdami kaip mokslininkai, istorikai ir geografsai**. Fotografijos, realūs objektai ir informacijos šaltiniai (enciklopedijos, atlasai, kompiuterinė programinė įranga ir paieška internete) padeda

vaikams tyrinėti pasaulį už jų vietinės aplinkos ribų. **Naujos žinios remiasi ir siejasi su tuo, kas jau buvo išmokta anksčiau**, pavyzdžiui, geografijos pamokose vaikai sužino apie fizines kitos Airijos vietovės ypatybes, tačiau susieja šias žinias su tuo, ko jau yra išmokę, lygindami ir gretindami su jų vietinės aplinkos ypatybėmis. Panašiai ir istorijos pamokose vaikai atranda, kaip žmonių gyvenimas keitėsi laikui bėgant jų aplinkoje ir kitose vietose, tyrinėdami tokią temą, kaip *namai*.

Galite padėti vaikui mokytis namie:

- kartu su vaiku per televiziją kasdien žiūrėdami žinias ar dokumentinius filmus. Pavyzdžiui, galite naudoti žemėlapi ar gaublį ieškodami šalių, kurios buvo paminėtos programos metu, arba pasirinkti dominantį žinių pranešimą ir naudodamiesi žinynais ar interneto šaltiniais rasti daugiau apie pranešime minimą istoriją ir žmones bei vietas;
- įtraukdami vaiką į veiklą projektuojant ir gaminant daiktus namie, pavyzdžiui, lentyną ar knygų staliuką;
- lankydami dominančiose vietose jūsų rajone ir kalbėdamiesi su vaiku apie vietų ir objektų istoriją.

MENINIS UGDYMAS

Trijų – vaizduojamosios dailės, muzikos ir dramos – užsiėmimų metu jūsų vaikui toliau **suteikiama daugybė galimybių parodyti kūrybinius gebėjimus ir tobulinti savo vaizduotę per meninę veiklą, muziką ir dramą**. Skatinamas jūsų vaiko **aktyvumas ir malonumas dalyvaujant** meninėse veiklose. Kaip ir ankstesnėse klasėse **dėmesys kreipiamas ne tiek darbui, kurį atlieka jūsų vaikas (rezultatui), kiek tam, ko vaikas išmoksta užsiimdamas šiomis kūrybinėmis veiklomis (procesui)**. Jūsų vaikas vysto ir tobulina įgūdžius, kurių jau išmoko tyrinėdamas ir eksperimentuodamas meno, muzikos ir dramos pamokose. Jis dirba su įvairesnėmis meninėmis medžiagomis ir dalyvauja įvairesniuose muzikos ir dramos užsiėmimuose. Ši mokymo programos dalis skatina vaiką **klausytis, žiūrėti ir reaguoti** į muziką, meno kūrinius ir dramatinės išraiškas bei kitų vaikų ir suaugusiųjų darbus.

Galite padėti vaikui mokytis namie:

- skatindami vaiko domėjimąsi klausantis ir atliekant muzikos kūrinį, pavyzdžiui, klausantis kompaktinių plokštelių, dainuojant dainas, grojant garso įrašymo aparata ar kitą muzikiniu instrumentu;
- skatindami vaiką išreikšti savo meninius gebėjimus, duodami jam medžiagų ir suteikdami erdvės. Įpareigokite savo vaiką sutvarkyti viską, kai pabaigs;
- kartu su vaiku per televizorių žiūrėdami dramą vaikams ar vesdamiesi vaiką pažiūrėti filmo, vaidinimo, koncerto ir meno parodų ir kalbėdamiesi apie tai, ką pamatėte ir kaip jums tai patiko.

FIZINIS LAVINIMAS

Trečioje ir ketvirtoje klasėse jūsų vaikas dalyvauja įvairiuose fiziniuose užsiėmimuose tiek lauke, tiek viduje, pavyzdžiui:

- atletika (įskaitant bėgimą, šuolius ir metimą);
- šokiai (įskaitant šokio tyrinėjimą, kūrimą ir atlikimą);
- gimnastika (įskaitant pusiausvyros išlaikymą, judėjimą įvairiomis kryptimis ir vienas po kito bei kartu su kitais ir judėjimą naudojant gimnastikos prietaisus, pavyzdžiui, lankus ir čiužinius);
- žaidimai (įskaitant žaidimus kamuoliu, spyrimą, nešimą ir mušimą ir paprastus aikštelės žaidimus);
- lauko ir nuotykiniai žaidimai (įskaitant vaikščiojimą, sekimą nuorodomis ir žemėlapiais bei pėdsakų sekimą ir kliūčių ruožus).³

Šie užsiėmimai padeda jūsų vaikui suprasti ir vertinti fizinę veiklą. **Kreipiamas dėmesys į smagius ir malonius užsiėmimus fizinio ugdymo pamokose**, o jūsų vaikas mokosi **dirbti kartu su kitais gerindamas bendrą grupės darbą**. Taip pat vaikas skatinamas **gerinti ir tobulinti savo paties darbą** įvairiuose fiziniuose užsiėmimuose jam priimtiniu tempu. Vaikui užsiimant **įvairia fizine veikla** pastebėsite, kad vienos sporto rūšys ar žaidimai jam patinka labiau nei kiti. Mėgstamas sporto rūšis ar žaidimus galima žaisti po pamokų ir jau suaugus.

Galite padėti vaikui mokytis namie:

- skirdami laiko fizinei veiklai namie ir skatindami vaiką dalyvauti vietinių klubų ir organizacijų rengiamuose užsiėmimuose, įskaitant plaukimą ir atletikos klubus, futbolo, airiško žolės riedulio ar krepšinio klubus ir airiškų šokių ir kitokių šokio rūšių užsiėmimus. Tai padės jūsų vaikui suvokti, kad jis priklauso bendruomenei;
- pasiimdami vaiką į užsiėmimus lauke, pavyzdžiui, plaukimą, ir lankydami vaikų žaidimų miesteliuose.

³ Vandens sporto užsiėmimuose vaikai išmoksta saugumo vandenyje, o žaisdami ir naudodamiesi rankomis ir kojomis sužino kaip judėti vandenyje. Siekiant prisitaikyti prie atskirų mokyklos aplinkybių, mokymo programoje patariama, kad vaikai turėtų galimybę išmokti judesių vandenyje ankstesnėse klasėse.

SOCIALINIS, ASMENINIS IR SVEIKATOS UGDYMAS (angl. SPHE)

Socialinis, asmeninis ir sveikatos ugdymas arba SPHE skirtas **jūsų vaiko asmeniniam tobulėjimui, sveikatai ir gerovei vystyti**. Tai padeda vaikams **suprasti, kaip rūpintis savimi, gerbti ir sutarti su kitais, kaip elgtis apėmus skirtingiems jausmams**. Tai padeda jūsų vaikui **išmokti ir tobulinti atsakomybės jausmą už savo veiksmus**. **SPHE apima ir santykių ir lytinio ugdymo (RSE) užsiėmimus** – svarbią vaikų ugdymo dalį. Užsiėmimų metu vaikai sužino apie pokyčius, vykstančius jų kūne įvairiuose gyvenimo etapuose, pavyzdžiui, brendimo laikotarpiu. **Kiekviena mokykla taiko RSE politiką**, kurioje apibrėžiama, ko mokoma RSE užsiėmimuose ir kada apie ką pradedama dėstyti.

Jūsų vaikas daugiau išmoksta, kaip rūpintis savimi ir kas jį daro unikaliu, t.y. stipriosios ir silpnosios vietos, pomėgiai ir nemėgstami dalykai. Jis atranda ir diskutuoja apie veiksnius, sąlygojančius asmeninius sprendimus ir pasirinkimus, ir aptaria, kodėl ir kaip suaugusieji priima sprendimus ir nustato ribas. Vaikai taip pat pradeda geriau suprasti savo pačių įnašą mokykloje ir vietinėje bendruomenėje, mokosi apie kitose vietose gyvenančius žmones ir rūpintis vietine ir platesne aplinka. Jie taip mokosi galvoti ir klausti apie medijos šaltinių vaidmenį ir įtaką jų gyvenime.

Galite padėti vaikui mokytis namie:

- skatindami sveikos mitybos įpročius duodami sveikus priešpiečius išsinešti į mokyklą ir ruošdami sveiką maistą; pusryčiai yra ypač svarbūs, nes vaikui padeda sveikai pradėti naują dieną;
- kalbėdami su savo vaiku apie tai, kas rašoma laikraščiuose ar rodoma bei sakoma per televizorių, radiją ar filme, kurį kartu žiūrėjote. Paklauskite vaiko apie jo jausmus, požiūrį ir kas jam įdomu;
- kalbėdami su vaiku apie įvairius su juo susijusius dalykus, pavyzdžiui, santykius su šeima ir draugais, įvykius mokykloje ir kaip pasisaugoti, apie pavojus naudojant tokias medžiagas, kaip narkotikai ar alkoholis. Diskutuodami su vaiku padedate jam rasti tinkamus būdus sprendžiant bet kokias galimas problemas, pavyzdžiui, tyčiojimąsi ar bendraamžių spaudimą. Tokių diskusijų metu vaikas supras, kad su jumis gali pasikalbėti apie bet ką.

Pasiteiraukite vaiko mokytojo kitų būdų, kaip galite padėti savo vaikui mokytis namie ir trečioje ir ketvirtoje klasėse. Paklauskite kitų vaikų tėvų, kaip jiems sekasi padėti savo vaikams.

Penktoji ir šeštoji klasės

Žemiau pateikta jūsų vaiko penktoje ir šeštoje klasėse dėstomų 6 programos sričių santrauka ir keli pasiūlymai, kaip galite padėti savo vaikui mokytis namie.

KALBA

Per kalbą jūsų vaikas mokosi bendrauti angliškai ir airiškai. Jūsų vaikas mokosi klausyti, kalbėti, skaityti ir rašyti abiem kalbomis. Šie kalbos įgūdžiai suteikia pagrindą mokantis kitų kalbų ir yra svarbūs mokantis visų kitų į mokymo programą įtrauktų dalykų.

Anglų kalbos užsiėmimuose vaikas **toliau tobulina klausymo ir kalbėjimo įgūdžius** dalyvaudamas pokalbiuose ir diskusijose. Vaikas mokosi: *klausytis, pradėti pokalbį, klausti, pasakoti, apibendrinti savo mintis, išreikšti ir aiškinti jausmus, duoti nurodymus, ginčytis, įtikinėti ir reikšti idėjas*. Jūsų vaikas dabar jau turėtų būti pasitikintis skaitytojas ir rašytojas, kuris **mokosi mąstyti ir mokytis mąstyti ir svarstyti pagrindinę mintį** tiek savo rašiniuose, tiek įvairiuose skaitiniuose, kuriuos jis skaito dėl malonumo ir informacijos tikslais. **Skaitydamas romaną klasėje** vaikas grupėje ar kartu su visa klase dalyvauja skaitymo užsiėmimuose ir dalijasi savo nuomone apie tai, kas skaitoma, ir spėjimais, kas dar nutiks istorijoje. Romano skaitymas padeda vaikui palaikyti skaitymo įgūdžius laikui bėgant. Jūsų vaikas taip pat **rašo ilgesnius rašinius** ir taip mokosi tobulinti vieną kūrinį, jį peržiūrint ir perrašant.

Airių kalbos pamokose vaikai toliau **tobulina kalbėjimo ir bendravimo įgūdžius** ir praturtina savo airių kalbos žodyną remdamiesi ankstesnėse klasėse išmoktomis žiniomis.

Jie dirba su tomis pačiomis temomis kaip ir ankstesniais metais: **mé féin, sa bhaile, an scoil, bia, an aimsir, an teilifís, siopadóireacht, caitheamh aimsire, éadaí agus ócáidí speisialta (aš pats, namai, mokykla, maistas, oras, televizija, apsipirkimas, laisvalaikio užsiėmimai, rūbai ir ypatingos progos)**. Jūsų vaikas **naudoja kasdienius šaltinius** – laikraščių straipsnius, radijo ir televizijos programas (pavyzdžiui, žinias per TG4 kanalą). Šie realūs šaltiniai tobulina ir gerina vaiko klausymo ir kalbėjimo įgūdžius airių kalba, skatina skaitymą informacijai rasti bei malonumui patirti ir suteikia puikų pavyzdį ir priežastį rašyti. Mokyklose, kuriose

daugiausia mokoma airių kalba, jūsų vaikas skaito ir analizuoja įvairesnę skaityti skirtą medžiagą ir rašo airių kalba dėl įvairių priežasčių ir įvairiais būdais.

Galite padėti vaikui mokytis namie:

- klausydami savo vaiko ir kalbėdami su juo, pavyzdžiui, apie įvykius mokykloje, apie draugus ar apie jų mėgstamą temą;
- kartu su vaiku žiūrėdami tokias programas kaip *an nuacht*, viktorinas, animacinius filmukus ar sporto programas per TG4. Nors iš pradžių vaikas gali nesuprasti didesnės dalies, jis greičiausiai supras programos esmę iš rodomų vaizdų ir girdimų garsų bei remdamasis ankstesnėmis žiniomis;
- skatindami vaiką iš bibliotekos imti knygas, romanus ar garso knygas.

MATEMATIKA

Pagal matematikos programą jūsų vaikas mokosi suprasti ir spręsti problemas. Vaikai toliau **dirba su įvairiais objektais**, pavyzdžiui, skaitikliais, kubeliais, trupmenų plokštelėmis, matavimo įranga, skaičių žaidimais, kortomis ir matematinėmis programomis, plėsdami savo žinias ir supratimą apie naujus dalykus šiose srityse:

- skaičius (įskaitant mokymąsi apie skaičių kategorijas, sudėtį ir atimtį, daugybą ir dalybą, veiksmus su paprastosiomis ir dešimtainėmis trupmenomis);
- algebros (įskaitant teigiamus ir neigiamus skaičius naudojantis skaičių eilėmis ir darbą su skaičių sekomis bei ekvivalentiškumo problemomis);
- matavimo (įskaitant ilgio, ploto, svorio, tūrio, laiko ir pinigų mokymąsi);
- formos ir erdvės (įskaitant darbą su dvimatėmis ir trimatėmis formomis, linijomis ir kampais);
- duomenų (įskaitant supratimą apie diagramas ir grafikus ir jų skaitymą bei braižymą ir mokymąsi apie tikimybių teoriją).

Užduotys ir praktinių problemų sprendimo užsiėmimai penktoje ir šeštoje klasėje yra panašūs į ankstesnių klasių. Tačiau užsiėmimai yra **sunkesni ir sudėtingesni**.

- suteikite vaikui galimybių tvarkytis su pinigais ir planuoti biudžetą, pavyzdžiui, įpareigokite jį suplanuoti apsipirkimą ir neviršyti biudžeto, perkant jūsų surašytus pirkinius; Vaikas gali naudoti internetu, kad patikrintų ir palygintų kainas, pavyzdžiui, kompaktinių plokštelių ir skaitmeninių vaizdo diskų internete;
- suteikite vaikui galimybių spręsti realaus gyvenimo problemas namie, pavyzdžiui, paprašykite jo padėti surinkti baldus arba išmatuoti kambarį tapetams ar naujam kilimui.

SOCIALINIS, GAMTOSAUGOS IR MOKSLINIS UGDYMAS (angl. SESE)

SESE (istorijos, geografijos ir mokslo) dalykuose vaikai toliau mokosi naudodamiesi namų, klasės ir vietinę aplinką. **Jų mokymasis plečiasi tyrinėjant kitas vietas Airijoje ir už jos ribų bei tyrinėjant praeityje gyvenusią žmonių gyvenimą.** Vaikai **naudoja** tuos pačius tyrinėjimo įgūdžius – *klausinėjimą, stebėjimą, spėjimą, tyrinėjimą ir eksperimentavimą, vertinimą ir matavimą, klasifikavimą ir užrašinėjimą bei bendravimą* – **dirbdami kaip mokslininkai, istorikai ir geografi**. Fotografijos, realūs objektai ir informacijos šaltiniai (enciklopedijos, atlasai, kompiuterinė programinė įranga ir paieška internete) padeda vaikams tyrinėti pasaulį už jų vietinės aplinkos ribų. **Naujos žinios remiasi ir siejasi su tuo, kas jau buvo išmokta anksčiau**, pavyzdžiui, geografijos pamokose vaikai sužino apie fizines kitos Airijos vietovės ypatybes, tačiau susieja šias žinias su tuo, ko jau yra išmokę, lygindami ir gretindami su jų vietinės aplinkos ypatybėmis.

Panašiai ir istorijos pamokose vaikai atranda, kaip žmonių gyvenimas keitėsi laikui bėgant jų aplinkoje ir kitose vietose, tyrinėdami tokią temą, kaip *namai*.

Galite padėti vaikui mokytis namie:

- kartu su vaiku žiūrėdami dokumentinius filmus ir vaikui įdomias istorijos, geografijos ar mokslo programas. Programai pasibaigus pasiimkite žemėlapi, gaublį ar pasitelkite internetą ir raskite programoje minėtas šalis. Naudokitės žinytais ar interneto svetainėmis, norėdami rasti daugiau informacijos apie programoje minėtą istoriją ir žmones bei vietas, vykusius įvykius, dėl kurių susidarė esama situacija;

- lankydamiesi vietose, kurios įdomios mokslo, istorijos ir geografijos atžvilgiu, pavyzdžiui, jūsų regiono paplūdimiuose, atvirose fermose, miško vietovėse ar prie upių, griuvėsiuose, muziejuose. Kalbėkitės su vaiku apie tai, ką ten matote, girdite ir darote.

MENINIS UGDYMAS

Trijų – vaizduojamosios dailės, muzikos ir dramos – užsiėmimų metu jūsų vaikui toliau **suteikiama daugybė galimybių parodyti kūrybinius gebėjimus ir tobulinti savo vaizduotę per meninę veiklą, muziką ir dramą**. Skatinamas jūsų vaiko **aktyvumas ir malonumas dalyvaujant** meninėse veiklose. **Dėmesys kreipiamas ne tiek darbui, kurį atlieka jūsų vaikas (rezultatui), kiek tam, ko vaikas išmoksta užsiimdamas šiomis kūrybinėmis veiklomis (procesui)**. Jūsų vaikas vysto ir tobulina įgūdžius tyrinėdamas ir eksperimentuodamas meno, muzikos ir dramos pamokose. Jis dirba su įvairesnėmis meninėmis medžiagomis ir dalyvauja įvairesniuose muzikos ir dramos užsiėmimuose. Ši mokymo programos dalis skatina vaiką **klausytis, žiūrėti ir reaguoti** į muziką, meno kūrinius ir dramatinės išraiškas bei kitų vaikų ir suaugusiųjų darbus.

Galite padėti vaikui mokytis namie:

- skatindami vaiko domėjimąsi klausantis ir atliekant muzikos kūrinius, pavyzdžiui, klausantis kompaktinių plokštelių, dainuojant dainas, grojant garso įrašymo aparatą ar kitą muzikiniu instrumentu;
- skatindami vaiką išreikšti savo meninę pusę duodami jam medžiagų ir suteikdami erdvės bei įpareigodami sutvarkyti viską, kai pabaigs;
- kartu su vaiku per televizorių žiūrėdami dramą vaikams ar vesdamiesi vaiką pažiūrėti filmo, vaidinimo, koncerto ir meno parodų ir kalbėdamiesi apie tai, ką vaikas pamatė ir kaip jam tai patiko.

FIZINIS LAVINIMAS

Penktoje ir šeštoje klasėse jūsų vaikas dalyvauja įvairiuose fiziniuose užsiėmimuose tiek lauke, tiek viduje, pavyzdžiui:

- atletika (įskaitant bėgimą, šuolius ir metimą);
- šokiai (įskaitant šokio tyrinėjimą, kūrimą ir atlikimą);
- gimnastika (įskaitant pusiausvyros išlaikymą, judėjimą įvairiomis kryptimis ir vienas po kito bei kartu su kitais ir judėjimą naudojant gimnastikos prietaisus, pavyzdžiui, lankus ir čiužinius);
- žaidimai (įskaitant žaidimus kamuoliu, spyrimą, nešimą ir mušimą ir nepilnos sudėties žaidimų žaidimą ir teisėjavimą juose);
- lauko ir nuotykiniai žaidimai (įskaitant vaikščiojimą, važiavimą dviračiais ir stovyklavimą bei vis sudėtingesnis pėdsakų sekimą ir kliūčių ruožus per nustatytą laiką).⁴

Šie užsiėmimai padeda jūsų vaikui suprasti ir vertinti fizinę veiklą. Kreipiamas dėmesys į smagius ir malonius užsiėmimus fizinio ugdymo pamokose, o jūsų vaikas mokosi dirbti kartu su kitais gerindamas bendrą grupės darbą.

Taip pat vaikas skatinamas gerinti ir tobulinti savo paties darbą įvairiuose fiziniuose užsiėmimuose jam priimtinu tempu. Vaikui užsiimant įvairia fizine veikla pastebėsite, kad vienos sporto rūšys ar žaidimai jam patinka labiau nei kiti. Mėgstamas sporto rūšis ar žaidimus galima žaisti po pamokų ir jau suaugus.

Galite padėti vaikui mokytis namie:

- užtikrindami, kad vaikas turi galimybių užsiimti fizine veikla su šeima ir draugais;
- nusivesdami vaiką stebėti vietinių ar nacionalinių sporto renginių ir skatindami jo domėjimąsi ir dalyvavimą jį dominančiuose fiziniuose užsiėmimuose ar žaidimuose. Tai gali būti sirgimas už vietinę ar apygardos „Galų atletikos asociacijos“ komandą ar žaidimas vietiniame klube. Tai padės jūsų vaikui suvokti, kad jis priklauso bendruomenei.

⁴Vandens sporto užsiėmimuose vaikai išmoksta saugumo vandenyje, o žaisdami ir naudodamiesi rankomis ir kojomis sužino kaip judėti vandenyje. Siekiant prisitaikyti prie atskirų mokyklos aplinkybių, mokymo programoje patariama, kad vaikai turėtų galimybę išmokti judesių vandenyje ankstesnėse klasėse.

SOCIALINIS, ASMENINIS IR SVEIKATOS UGDYMAS (angl. SPHE)

Socialinis, asmeninis ir sveikatos ugdymas arba SPHE skirtas **jūsų vaiko asmeniniam tobulėjimui, sveikatai ir gerovei vystyti**. Tai padeda vaikams **suprasti, kaip rūpintis savimi, gerbti ir sutarti su kitais, kaip elgtis apėmus skirtingiems jausmams**. Tai taip pat padeda jūsų vaikui išmokti ir tobulinti atsakomybės jausmą už savo veiksmus. SPHE apima ir **santykių ir lytinio ugdymo (RSE)** užsiėmimus – svarbią vaikų ugdymo dalį. SPHE užsiėmimai padeda vaikui suprasti, kad svarbu su savo ir kitų kūnu elgtis su pagarba, vaikas taip pat sužino apie pokyčius, vykstančius jo kūne įvairiuose gyvenimo etapuose, pavyzdžiui, brendimo laikotarpiu. **Kiekviena mokykla taiko RSE politiką**, kurioje apibrėžiama, ko mokoma RSE užsiėmimuose ir kada apie ką pradėdama dėstyti.

SPHE mokymo programa taip pat padeda jūsų vaikui:

- išmokti rūpintis savimi;
- vertinti sveikos mitybos ir tinkamos higienos svarbą norint išlikti sveikam;
- išmokti apie sveiką gyvenimo būdą;
- atpažinti rūpinimosi priežastis ir rasti tinkamas sprendimo strategijas;
- tobulinti protingų sprendimų priėmimo svarbos jausmą.

Vaikai taip pat pradeda geriau suprasti savo pačių įnašą mokykloje ir vietinėje bendruomenėje, pradeda tyrinėti demokratijos sąvoką ir mokosi atpažinti, pripažinti ir gerbti įvairias kultūrinės, religinės, etnines ir kitokias grupes, egzistuojančias bendruomenėje ar visuomenėje. Vaikai mokosi rūpintis savo vietine ir platesne aplinka ir vertinti savo pačių vaidmenį rūpinantis Žemės išsaugojimu ateities kartoms. Jie taip mokosi galvoti apie medijos šaltinių vaidmenį ir įtaką jų gyvenime.

Galite padėti vaikui mokytis namie:

- skatindami sveikos mitybos įpročius prašydami vaiko padėti paruošti sveikus priešpiečius išsinešti į mokyklą ir ruošiant kitus dienos valgius. Pusryčiai yra ypač svarbūs, nes vaikui padeda sveikai pradėti naują dieną;
- įtraukdami vaiką į šeimos veiklos planavimą ir vykdymą, pavyzdžiui, apsipirkimą, ėjimą į kino teatrą ar kambario puošimą: tai įrodys vaikui, kad jis tikrai yra naudingas šeimos narys, ir leis jam mokykloje įgytas žinias pritaikyti realiose situacijose, pavyzdžiui, ieškant informacijos internete ir aiškinantis tvarkaraščio informaciją;
- kalbėdami su vaiku apie įvairius su juo susijusius dalykus, pavyzdžiui, santykius su šeima ir draugais, įvykius mokykloje ir kaip pasisaugoti, apie pavojus naudojant tokias medžiagas, kaip narkotikai ar alkoholis. Diskutuodami su vaiku padedate jam rasti tinkamus būdus sprendžiant tokias problemas, kaip tyčiojimąsi ar bendraamžių spaudimą. Tokių diskusijų metu vaikas supras, kad su jumis gali pasikalbėti apie bet ką.

Pasiteiraukite vaiko mokytojo kitų būdų, kaip galite padėti savo vaikui mokytis namie ir penktoje ir šeštoje klasėse. Paklauskite kitų vaikų tėvų, kaip jiems sekasi padėti savo vaikams.